

L'APUNT

Glòria i extinció dels dinosaures

Bernat Salvà

Jurassic World s'ha convertit aquest cap de setmana en la tercera pel·lícula més taquillera de la història, amb 1.532 milions de dòlars (en euros, 1.396). La superen només *Avatar* i *Titanic*, totes dues de James Cameron, l'únic home capaç de qüestionar a Spielberg el títol de rei Mides del cinema. Tot i que Spielberg ara fa de productor, recupera terreny en una llista que havia liderat molts

anys amb *Tiburón* i *ET*. Segueix sent un nom recurrent als rànquings de taquilla, i un home amb poder a Hollywood, que afegeix un plus de qualitat als seus rendibles productes. I sap adaptar-se als nous (i ràpids) temps: *ET* va estar dos o tres anys en cartell; *Jurassic World* només ha necessitat 44 dies per pujar al podi. Poques setmanes més i els dinosaures s'extingiran de nou al cinema.

Críticacinema

Àngel Quintana

Charlotte Gainsbourg i James Franco, els protagonistes d'aquest drama rodat al Canadà i dirigit per Wim Wenders ■ AVALON

El dol i la seva inspiració creativa

Todo saldrá bien

Director: Wim Wenders.
Intèrprets: James Franco, Rachel McAdams, Charlotte Gainsbourg, Marie-Josée Croze, Julia Sarah Stone
Alemanya-Canadà, 2014

Fa més de vint anys que la cinefília va decidir cremar Wim Wenders a la foguera i oblidar que el seu cinema va ser, una època, símbol de la modernitat i que, durant uns quants anys, va ser un dels més potents creadors d'imatges europees. La inquisició crítica ha anat rebutjant els seus treballs, mentre el mateix Wenders se sentia perdut sense saber quin camí seguir, ni com superar les mancances del seu estil. *Palermo shooting* (2008) va marcar un camí sense sortida dins el cinema de ficció. Mentrestant, el seu refugi en un homenatge

escènica en 3D com ara *Pina* (2011) o el seu homenatge a les imatges grandiloqüents de Sebastião Salgado a *La sal de la terra* (2014) li van permetre sobreviure en el territori dels festivals.

Todo saldrá bien, presentada al Festival de Berlín, apareix com una pel·lícula diferent de Wim Wenders. El cineasta torna a la ficció, però fa una obra reposada, terriblement freda i allunyada de tota expressió que vulgui marcar una certa modernitat escènica. Wenders explica una història de dol en què la vida dels morts entra en la dels vius, els enriqueix i els transforma. Una història que no només parla de com afrontar el dolor d'una culpa aliena sinó que també reflexiona sobre com els traumes de la vida poden ser un aliment ple de proteïnes per a

l'univers de la ficció. La pel·lícula explica la història d'un escriptor que, un bon dia, té un accident inesperat en què atropella i mata un nen. L'home ho ha fet sense voler i ha es-

És una història de dol en què els morts entren a la vida dels vius, els enriqueixen i els transformen

tat l'atzar que ha penetrat a les seves vides. L'accident, però, canviarà la seva vida. Començarà per provocar que trontolli la seva relació afectiva i l'acostarà cap a la família de la víctima, fins acabar projectant l'ombra de la culpabilitat en la figura del germà de la víctima.

Wenders explica una

història que sembla més propera a l'univers d'Atom Egoyan dels noranta que al seu món propi. Hi ha, però, en el tractament de la història, una gran fragilitat. Wenders no emfatitza res. El cineasta centra la pel·lícula en el rostre dels seus actors, encapçalats per un James Franco marcat per un excés de gravetat. Al seu costat hi ha la sempre brillant Charlotte Gainsbourg, com a mare del nen mort d'accident. El cineasta filma el pas del temps de forma el·líptica i intenta troba un equilibri. És cert que *Todo saldrá bien* resulta avorrida en alguns moments i que Wenders no acaba d'anar gaire lluny, però s'ha de reconèixer que, sense ser l'obra d'un mestre, hi ha una correcció formal que feia temps que no trobàvem en altres obres del cineasta.

Mirador

Imma Merino

Una penyora de 40 anys

Ara que, a propòsit de la fascinant adaptació cinematogràfica dirigida per Todd Haynes amb unes sublims i sublimades Cate Blanchett i Rooney Mara, he tornat a llegir *Carol*, de Patricia Highsmith, m'he retrobat amb l'epíleg amb el qual, 35 anys després de la publicació de la novel·la, l'escriptora va reconèixer que n'era l'autora amagada darrere el pseudònim de Claire Morgan. En aquest epíleg, de 1989, Highsmith explica que no va publicar-la amb el seu nom perquè, després que amb *Estranys en un tren* es convertís en una "escriptora de suspens", no volia que l'etiquetessin com una "escriptora de llibres de lesbianes". També hi explica que de *Carol* se'n van vendre un milió d'exemplars de l'edició de butxaca, i que, a Claire Morgan, li van arribar centenars, milers, de cartes de dones i d'homes que li agraïen una novel·la que els recordava la seva història o el fet que no condemna les seves protagonistes a un amor frustrat o desgraciat. En algunes d'aquestes cartes, els remitenters explicaven que el llibre els havia ajudat a viure la seva diferència sexual en una societat que la condemnava.

Vaig llegir per primer cop *Carol* fa més de vint anys i em va commoure la història de Therese Belivet i Carol Aird des que es produeix el xoc còsmic de les seves mirades (potser com l'ha filmat Todd Haynes m'ho fa veure encara més) en uns grans magatzems de Nova York en què la primera, tan jove, és una venedora ocasional en una campanya de Nadal i la segona, una dona rica, compra una nina per a la seva filla. *Carol* ha viscut en mi com una novel·la que, com una intriga sempre emocionant i a vegades estremidora, explica un enamorament, que, a més de l'exaltació, els dubtes i els temors lligats a aquesta experiència, ha d'afrontar proves derivades del rebuig, l'exclusió i la criminalització social. Tanmateix, empàtica amb elles, Highsmith fa que Therese i Carol visquin l'amor com una transfiguració alliberadora.

Carol és una novel·la per a tothom, a banda de la sexualitat pròpia de cadascú, però jo sé que per a mi va ser una revelació. Com molts anys abans ho va ser una narració de Carme Riera que dona títol a un llibre de contes del qual ara es celebra el quarantè aniversari de la publicació: *Te deix, amor, la mar com a penyora*. Diverses generacions de lectors i lectores en català han llegit aquesta trista història d'amor impossible entre una adolescent, que l'evoca passat un temps, i una professora, de la qual s'oculta que és una dona fins a l'últim paràgraf del text. Una història que, després, Riera va abordar des del punt de vista de la professora o, en tot cas, d'una hipotètica lectora que va reconèixer-se a *Te deix, amor, la mar com a penyora* i que, dins el joc metaliterari de l'autora, escriu la seva versió, igualment trista, a *Jo pos per testimoni les gavines*. Vaig llegir els dos relats quan era una adolescent, l'estiu de 1977, i jo sento que, tot i que parlen d'un amor desgraciat entre dones, em van ajudar a viure com sóc. Hi tinc un deute. Acabant d'escriure aquest article he sabut de la mort de Natàlia Molero, a la qual vull dedicar-lo *in memoriam*. Ella, escriptora, també sabia que la literatura ajuda a viure. Descansi en pau.

'Carol' és una novel·la per a tothom, a banda de la sexualitat pròpia de cadascú